

en fremtidig lempet prisregulering, der skulle muliggøre, at overskud, herunder rationaliseringsgevinster, kan udtages af selskaberne i langt større omfang end tilladt under den gældende lovgivning. Desuden kan visse investorer være interesserede i muligheden for at erhverve en strategisk fordel i forbindelse med den øgede konkurrence på det nordeuropæiske elmarked.

Kommunernes interesse for at sælge er begrundet i muligheden for at opnå gevinster, der kan indgå i den kommunale økonomi. I de ikkekommunale forbrugerejede elforsyningsvirksomheder vil gevinsten ved frasalg af ejerandele direkte tilfalde elforbrugere.

Elforsyningsvirksomheder har siden elforsyningslovens ikrafttræden i 1977 været underlagt prisbestemmelser, hvorefter kun nødvendige omkostninger kan indregnes i priserne.

Baggrunden for indførelsen af prisreguleringen var, at elforsyningen i al væsentlighed var baseret enten på forbrugereje eller på kommunalt ejerskab, og at elforsyningsloven hidtil var sket på grundlag af det såkaldte »hvile i sig selv«-princip. På det kommunale område indebar dette »hvile i sig selv«-princip, at de gevinster og tab, der kunne opstå i forbindelse med driften af forsyningsvirksomhederne, ikke måtte have betydning for den enkelte kommunes skatteopkrævning, men alene måtte reguleres over takstopkrævningen hos forsyningsrådets forbrugere.

Blandt andet på denne baggrund, og fordi de begrænsede indtjeningsmuligheder ikke gjorde det tillokkende at foretage kommercielle investeringer i elforsyningen, var der ikke nogen grund til at fastsætte regler om salg af elforsyningsvirksomheder.

Hvis kommunerne beslutter sig for frasalg med henblik på at bruge en værdistigning, der baserer sig på aktiver, som er opbygget ved forbrugerbetalning til henlæggelser og drift, til andre formål end til elforsyning, brydes der med grundlaget for »hvile i sig selv«-princippet i elforsyningsloven, som bygger på, at forsyningsvirksomhederne forvalter forbrugernes behov for elforsyning og derfor også de økonomiske ressourcer, som er nødvendige for at sikre elforsyningen til forbrugere.

En udvikling, hvor enkelte kommuner eller amtskommuner får meget store engangsindtægter ved salg af ejerandele i elforsyningsvirksomheder, vil tillige kunne have kommunaløkonomiske konsekvenser. Helt generelt vil en kommune, som får en sådan stor gevinst, kunne benytte provenuet til konsolidering, herunder gældsafvikling, lavere skat eller et højere serviceniveau.

Det kommunale selvstyre – herunder den selvstændige kommunale skatteopkrævning – bygger på, at der

er en forholdsvis tæt sammenhæng mellem den skatteprocent, den enkelte kommune opkræver, og det serviceniveau kommunen tilbyder sine borgere. Denne sammenhæng sikres gennem udligningssystemet, der i betydeligt omfang udjævner forskellene i kommunernes skattegrundlag og udgiftsbehov. Sammenhængen mellem skatteprocent og serviceniveau vil imidlertid blive brudt, hvis der i enkelte kommuner forekommer betydelige indtægter, der ikke indgår i systemet med skatteopkrævning, statstilskud og udligning.«

Alt, hvad der fremgår af dette citat, gælder i dag i en så kraftigt forstærket grad, at det må anses for nødvendigt med en skærpelse af bestemmelserne. Der er ifølge regeringens for nylig udgivne pjece om elforsyningsområdet tale om beløb i størrelsesordenen 50 mia. kr. i alt. Og det beløb er endda lavt sat set på baggrund af de købstilbud i milliardklassen, som ikke har været tilstrækkelige til at føre til handler. Det vil være samfundsøkonomisk uforvarsligt blot at se passivt til, mens denne udvikling fortsætter.

Denne skærpelse af den såkaldte NESA-lov foreslås i konsekvens af måneders forgæves forsøg på at opnå en løsning i forhandlinger med regeringen. Den har stædigt og for forslagsstillerne uforståeligt fastholdt, at problemet med frigørelsen af de store kapitaler i elselskaberne alene er et juridisk problem, skønt enhver burde kunne indse, at der er tale om et politisk-økonomisk problem af anseelige dimensioner. Den afvisende holdning fastholder regeringen ikke desto mindre, selv efter at den i Økonomi- og Erhvervsministeriets redegørelse »Liberalisering af energimarkederne« erkender, at der vil blive tale om at frigøre midler til forbrug i kommuner og hos almindelige forbrugere på 50 mia. kr. Det beløb er endda lavt sat, og den ubekymrede laden står i skærende kontrast til de krav om stramning af økonomien, som regeringen i øvrigt fastholder kommuner og amter i med det resultat, at der gennemføres lukning af sygehuse og indskrænkninger i den almindelige kommunale service for borgerne.

Det er derfor afgørende for forslagsstillerne at understrege, at man i stedet for at fremsætte et lovforslag hellere indgik i en bredere politisk drøftelse med regeringen om en fælles løsning på de problemer, vi står over for med ejerstrukturen i den danske elsektor med henblik på at sikre den oprindelige hensigt med elliberaliseringen til samlet gavn for forbrugere og forsyningsikkerheden.

Skærpelsen af »NESA-loven« er imidlertid ikke den eneste mulighed for at afværge den absolut utilstede og samfundsøkonomisk uretfærdige og uøn-